

הצגת צוות הדרכה לאיזון התיחת לנה

נושא: הדרכה משמעותית ונכונה בטיול

תאריך: 1.11.2009

מיקום: שבט אלון (אולם)

מטרות:

- * המדריכים יקבלו כלים להדרכה נכונה בטיול ולהתמודדות עם קשיים שעלולים לצוץ במהלכו ע"מ שהטיול יעבור באופן משמעותי ועם מינימום בעיות (וחניכים שהולכים הביתה..)
- * המדריכים ירגישו שיש להם 'גב' ויראו שלכולם יש את אותם בעיות וחששות ע"מ שישכילו להעזר אחד בשני, לשתף, ולהפיק לקחים אחד מנסיונו של השני (ושלנו)
- * המדריכים יבינו את החשיבות שבהתאמת התנהגותם לשיקוף מצב קבוצתי / אישי של החניכים, ע"מ שיבינו שישנם הרבה דרכי פתרונות ורק צריך להתאים את הפתרון הנכון לחניך הנכון.

מהלך ההעשרה:

מתודה 1:

'מלך התנועות' - מסר - אנחנו נמצאים כל היום עם החניכים, אנו מהווים מודל לחיקוי בשבילם והם מחקים אותנו - לטוב ולרע, לכן צריך להיות מודעים להתנהגותנו כמהווים דגמא אישית למשך כל זמן הטיול גם אם לפעמים אנחנו חושבים שהם לא רואים / לא יודעים.
(10 דקות)

מתודה 2:

משחק סיטואציות 'הספסל' - יש שני אנשים בספסל-אחד מדריך ואחד חניך, על החניך לייאש את המדריך ועל המדריך למצוא פתרונות ליאוש של החניך..הראשון ש'מרים ידיים' (כלומר- משתמש במילה שלילית כלשהי- לא / אי אפשר / אין וכו') - מפסיד. (סיטואציות לדגמא- חניך שממש רוצה שהמדריך ישן איתו- והמדריך לא רוצה, חניך היסטרי כי זחל עלה עליו, חניך-איכס בוץ וכו')
מסר- על המדריך להפגין סבלנות, אופטימיות, ולדעת להתמודד עם החניך במצבים שונים, במתודה זו ניתן להציג למדריכים סיטואציות שונות שעלולות לקרות להם, ודרכי פתרון שונות- לגיטימיות ולא לגיטימיות
(15 דקות)

מתודה 3:

התפלגויות. (כל סיטואציה מתוארת הצוות ממחיז, בזמן שאדוה היור "ית מקריאה אותה) סיטואציות-

-שני חניכים הולכים מכות,מה תעשה ?

- א.לצעוק עליהם ולהעביר בצורה ברורה ותקיפה[כי רק החמרה תעזור].
- ב.להפריד ביניהם ולעשות שיחה עם כל אחד מהם עד שיתפייסו.

-חניך רוצה ללכת הביתה,מה תעשה ?

- א.לדבר איתו ולבדוק מה הבעיה וממה זה נובע ולנסות לפתור ולא להתייחס לזה כמשהו חולף.
- ב.אם הוא ממש רוצה אני לא אכריח אותו,חניך אחד פחות מה אכפת לי.

-חניך לא נרדם,מה תעשה ?

- א.לתת לו צ'ופר אקסטרה ולשבת איתו עד שהוא נרדם...
- ב.למצוא חבר שיבוא וישב איתו, לשבת עם שכבג והוא יירדם בקרב...

-חניך נופל ומקבל מכה, הוא דרמטי ביותר ורוצה להתקשר לאמא

- א. להתקשר להורים ושהם יסתדרו איתו..
- ב. להרגיע אותו, לתת לו איזה פלסטר מגניב, ולהביא אותו ללכת אתכם, מקדימה!
- חניך לא רוצה לאכול בארוחת הערב את האוכל כי הוא "לא אוכל את האוכל המגעיל הזה"
- א. לתת לו שישתדר לבד, אם הוא יהיה רעב הוא יאכל חטיפים אחר כך...
- ב. לבוא איתו ולחפש לו אוכל..משלך, משכב"ג או מחניכים אחרים.

הורים לחוצים ביותר, מתחילת הטיול מתקשרים אל החניך ורוצים לבוא לבדוק את השטח ומה קורה

איתו

א. להתעלם ממה שקורה, לתת להם להמשיך להתקשר אליו אם זה מה שמרגיע אותם
ב. באחת השיחות הראשונות לבקש לדבר איתם, להסביר להם שזה פוגע בפעילות הצופית ובהנאה של הילד

מסר- על המדריך להפגין סבלנות, אופטימיות, ולדעת להתמודד עם החניך במצבים שונים, במתודה זו ניתן להציג למדריכים סיטואציות שונות שעלולות לקרות להם, ודרכי פתרון שונות- לגיטימיות ולא לגיטימיות, וניתן גם לראות באמת מה הם חושבים ומה הגישה שלהם לעניין.. (15-20 דק')

מתודה 4:

כולם יושבים בקבוצה ולוקחים מישהו הצידה ואומרים לו שהוא צריך להקריא קטע שקשור בצורה כלשהי לטיול, המטרה שלו זה להקריא את הקטע למדריכים- הוא רלוונטי להם, וחשוב. בינתיים כשהוא בחוץ-ומסבירים לו מה משימתו, מחלקים את שאר הקבוצה לסוגי חניכים וכל קבוצה היא סוג אחר. (החניכים המקשיבים, החניכים שלא יכולים לשבת בשקט, אלה שכל הזמן רוצים לעזור למדריך, אלה שמתעסקים בדברים אחרים, וכו')

כשהוא חוזר כל קבוצה מתנהגת כמו סוג החניכים שהיא (לדוגמא:המציק, זה שזורק אבנים,המדבר, זה שיושב עם הגב, זה שלא מסוגל לשבת, זה שמסתובב כל הזמן).

מסר- במתודה ניתן לראות כיצד יתמודד המדריך עם הקבוצה והסוגים השונים של החניכים בה, כמו בכל קבוצה- החניכים לא הומוגנים, ולכל אחד מהם דרוש יחס אחר (ואישי) כדי להצליח להתמודד איתו, בטיול לעיתים מאפיינים יחודיים אלו של חניכים מתעצמים כתוצאה מזמן השהייה הרבה יחד ומהגורמים הרבים בסביבה, ע"י נתינת תפקיד 'המקריא' לכמה אנשים שונים ניתן לראות כיצד כל אחד מהם מתמודד עם ה'קבוצה' ואיך ניתן לשמור על סבלנות.)

*קטע על הטיול-נספח בסוף.

(10 דקות)

מתודה 5:

מחלקים את המדריכים לכמה קבוצות (מדריכי שנה ראשונה & מדריכים ותיקים יחד) כל קבוצה מקבלת את הטבלה כשחלק מהמשבצות מחוקות.

כל קבוצה צריכה למלא לפי מה שהיא חושבת. מסר- אנחנו משיגים המון מטיול, והוא מעצים את החוויה הצופית, צריך רק לדעת להשתמש בו בחכמה וביעילות ולהיות מודעים ליתרונות & חסרונות שבו אחרי המתודה יהיה דיון.

*מצורפת הטבלה המלאה והמחוקה-נספח בסוף.

(10 דקות)

בק לדיון:

1. הסבר מפורט על כל אחת מהמתודות והמסר שהיה מאחוריהן
2. דיון על המקרים שהועלו במתודות- איך פותרים ומה עושים בכל אחד מהם
3. מעגל חששות מהטיול- כל מדריך צריך להגיד חשש שלו מהטיול הקרוב, ויושבי המעגל צריכים ליעץ לו כיצד למנוע את המצב.. פותרים לכל אחד את החשש...
4. דיון חופשי- העלאת שאלות, פחדים, חששות, דברים שמדריכי שנה שניה או כל אחד רוצים ליעץ, להוסיף וזהו

קובץ זה מורסם
במרכז ההדרכה הוירטואלי
של אתר תנועת הצופים
Zofim.org.il

נספחים: הדרכה בטיול

פעילות שוטפת	טיול = יציאה מהשגרה	מה זה נותן לנו? / מה המשמעות?
פעילות של שעתיים, הפסקה של כמה ימים, ושוב שעתיים.	פעילות אינטנסיבית של כמה שעות / ימים רצופים	יציאה מהשגרה. שהיה של החניכים בקב' אחד עם השני במשך זמן רב- מביא להתמודדות של הקב' עם דברים יומיומיים רלוונטים- הכנת אוכל, ריבים, וכדומה.
הקבוצה נפגשת רק לשם הפעילות ואח"כ כל אחד חוזר הביתה לבד.	שהייה אינטנסיבית רצופה הכוללת לינה, ארוחות, פיפי וכו'. לא רק פעולה...	הקב' פועלת יחד לאורך כל זמן הפעילות, החניכים צריכים לעבוד בשיתוף פעולה, ולסמוך אחד על השני ועל המדריך. ומגיעים לתוצאות קבוצתיות יחד.
פעולה מרוכזת בנושא אחד בלבד למשך פרק זמן מוגבל	פעילות בנושאים שונים הפרושה על זמן רחב	יש אפשרות לגעת במגוון נושאים רחב יותר, כל חניך יכול להתחבר בתוך התכנים למשהו שיותר נוגע ומשמעותי לו.
המדריך נמצא עם החניכים במשך כל זמן הפעילות	'מתח הדרכה' שונה- הפעלה, חניון, הליכה במסלול.	נותן לחניכים ולמדריך תחושת נוחות אחד עם השני, החניכים יותר מסוקרנים אך בזמנית חשופים ליותר גירויים מהסביבה, יחד עם זאת הם גם יותר מתעייפים.
מינימום בטיחות ואחריות	נושא בטיחות ואחריות הופך לקריטי	יותר אחריות על המדריך, אך יחד עם זאת החניכים שותפים גם לאחריות (לשים כובע, לבשל וכדומה) דבר שנותן להם תחושת אחריות ועצמאות.
הסביבה מוכרת ואפשר 'לברוח הביתה' מתי שרק רוצים.	סביבה זרה. אין איך או לאן לברוח..	המדריך והחניכים חייבים ללמוד התמודד ולפתור בעיות, אין לאן 'לברוח'.
המדריך הוא רק מדריך	המדריך הוא הכל, אמא אבא וכו'..	העצמת המדריך בעיני החניכים, ואחריות ומחויבות שלו כלפיהם.
הקבוצה נמצאת בשטח השבט המוכר	הקבוצה נמצאת בשטח לא מוכר, בעל אופי חדש וגירויים חדשים.	הקבוצה מכירה שטח זר, לומדת דברים בנוגע אליו, נחשפת למקום חדש שאולי לא היתה מגיעה אליו במסגרת אחרת. בנוסף ישנם גירויים, חששות וסיכונים רבים של החניכים הכרוכים בשהייה בשטח לא מוכר.
הקבוצה לא רואה כמעט פעילות של קב' אחרות בשבט.	נמצאים עם כל השבט	הקב' רואה את עצמה כחלק מהכלל- מהשבט
כמעט ואין מעורבות / מגע בין הגדודים השונים בשבט.	כל הגדודים עוברים פעילות פחות או יותר באותו מקום	הגדודים מתגבשים ביניהם ומקבלים תחושת שייכות ואחידות.

הדרכה בטיול

פעילות שוטפת	טיול= יציאה מהשגרה	מה זה נותן לנו? / מה המשמעות?
פעילות של שעתיים, הפסקה של כמה ימים, ושוב שעתיים.	פעילות אינטנסיבית של כמה שעות / ימים רצופים	
הקבוצה נפגשת רק לשם הפעילות ואחכ' כל אחד חוזר הביתה לבד.		הקב' פועלת יחד לאורך כל זמן הפעילות, החניכים צריכים לעבוד בשיתוף פעולה, ולסמוך אחד על השני ועל המדריך. ומגיעים לתוצאות קבוצתיות יחד.
פעולה מרוכזת בנושא אחד בלבד למשך פרק זמן מוגבל	פעילות בנושאים שונים הפרושה על זמן רחב	
	'מתח הדרכה' שונה- הפעלה, חניון, הליכה במסלול. ישנם רגעים שהחניכים נמצאים בקבוצה גם ללא המדריך.	נותן לחניכים ולמדריך תחושת נוחות אחד עם השני, החניכים יותר מסוקרנים אך בזמנית חשופים ליותר גירויים מהסביבה, יחד עם זאת הם גם יותר מתעייפים.
מינום בטיחות ואחריות		יותר אחריות על המדריך, אך יחד עם זאת החניכים שותפים גם לאחריות (לשים כובע, לבשל וכדומה) דבר שנותן להם תחושת אחריות ועצמאות.
הסביבה מוכרת ואפשר 'לברוח הביתה' מתי שרק רוצים.	סביבה זרה. אין איך או לאן לברוח..	המדריך והחניכים חייבים ללמוד התמודד ולפתור בעיות, אין לאן 'לברוח'.
המדריך הוא רק מדריך	המדריך הוא הכל, אמא אבא וכו..	
	הקבוצה נמצאת בשטח לא מוכר, בעל אופי חדש וגירויים חדשים.	הקבוצה מכירה שטח זר, לומדת דברים בנוגע אליו, נחשפת למקום חדש שאולי לא היתה מגיעה אליו במסגרת אחרת. בנוסף ישנם גירויים, חששות וסיכונים רבים של החניכים הכרוכים בשהייה בשטח לא מוכר.
הקבוצה לא רואה כמעט פעילות של קב' אחרות בשבט.	נמצאים עם כל השבט	
כמעט ואין מעורבות / מגע בין הגדודים השונים בשבט.	כל הגדודים עוברים פעילות פחות או יותר באותו מקום	

קצת על המסלול ואיזורו:

אז ריכזנו לכם כאן, קצת מידע על המסלול ואיזור הכרמל- חשוב וחיוני!

מסלול "דרך נוף כרמל":

דרגת קושי: משפחות.
אורך המסלול: כ- 5.5 ק"מ.
סימון: ירוק 4128.

תאור כללי:

המסלול (ירוק 4128) הינו דרך נוף המתאימה לכל סוגי הרכב. המסלול שומר על קו גובה קבוע מתפתל ולכל אורכו נשקף נוף מהמם לעמק יזרעאל, עמק זבולון, הגליל התחתון ומפרץ חיפה. הדרך חשופה לכל אורכה ומשני צידיה צמחיית חורש ים תיכוני האופיינית לכרמל. המסלול בדרגת קושי קלה.

סיכום- דגשים והמלצות:

מסלול נח להליכה (גם עם ילדים קטנים, להלן- החניכים ©)

משלב תצפיות נוף מרהיבות וצמחיית חורש האופיינית לכרמל (בסיס מעולה להפעלות דרך והכנות צ'ופרים!!!!)

נוף, טבע ונקודות חן:

לאורך המסלול פינות עצירה רבות ובחלקן אף מוצלות עם נוף עשיר ומגוון (המשך לבסיס המעולה להפעלות דרך.. יש לכם מקומות, אז תכינו פעילויות!!!)

עונות מומלצות לטיול:

כל השנה ובפרט באביב (אנחנו מטיילים בסתיו. באסה. סתם..זה אחלה! יש חצבים ☺)

משך הליכה :

כ-4 שעות, עיתוי אחרון לכניסה - כ-5 שעות לפני חשיכה.

(המדריך, הלכנו יותר משנלך או נלך יותר משהלכנו!?)

אז זהו..שהמסלול קצר יחסית..אבל למרות זאת, תתכננו זמן מראש כדי להספיק את כללל מה שהכנתם אבל תהיו מוכנים גם לשינויים- אין מה לעשות חברים, אנחנו בצופים, ובשבת אלון, ולוחות זמנים זה לא הצד החזק שלנו..אז מה? ©

מקומות מתאימים להפסקה/חניה/חניון:

תשתדלו לזכור את 'נס קטימבה', לנסות להתרחק קצת מקבוצות אחרות בזמן הפעילות ע"מ לספוג קצת טבע ושקט, לגרום למינימום הפרעות ודברים שסייחו את דעת החניכים מהפעילות, ולמצוא מקום שמתאים לתוכן הפעילות (למשל- אם הפעילות על חצבים אז כדאי שתעשו אותה איפה שפורחים חצבים..)

שלוט והכוונה במסלול:

המסלול מסומן לכל אורכו כולל שילוט לכניסה למסלול. המסלול מסומן בירוק 4128.

מפגעים בטיחותיים לאורך המסלול:

אין תשומת לב - באביב מפני תוואי התהלכה ותוואי האלון. (אתם רואים שיש יתרון לזה שאנחנו מטיילים בסתיו?!?!)

קליטה - קשר:

לרוב תקין. (זה לא נתן לכם זכות להתכתב בסמסים או לגלוש בפייסבוק מהאינטרנט שבפלאפון..שכחו מזה!)

